TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. gruodžio 15 d.*

Byloje C-409/10

dėl *Bundesfinanzhof* (Vokietija) 2010 m. birželio 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. rugpjūčio 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Hauptzollamt Hamburg-Hafen

prieš

Afasia Knits Deutschland GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Safjan, M. Ilešič (pranešėjas), E. Levits ir M. Berger,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. liepos 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Afasia Knits Deutschland GmbH*, atstovaujamos advokatų H. von Zanthier ir M. Stawska-Höbel,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Albenzio,

— Europos Komisijos, atstovaujamos A. Bordes ir B.-R. Killmann,

susipažinęs su 2011 m. rugsėjo 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašyto Partnerystės susitarimo tarp Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno grupės valstybių bei Europos bendrijos ir jos valstybių narių (OL L 302, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307, L 32), kuris Bendrijos vardu buvo patvirtintas 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimu 2003/159/EB (OL L 65, 2003, p. 27; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 46 t., p. 121, toliau – Kotonu susitarimas), V priedo 1 protokolo 32 straipsnio ir 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000 (OL L 311, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 10 t., p. 239, toliau – Muitinės kodeksas), 220 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Hauptzollamt Hamburg-Hafen* (Hamburgo uosto teritorinė muitinė, toliau – *Hauptzollamt*) ir *Afasia Knits Deutschland GmbH* (toliau – *Afasia*) dėl papildomo šios bendrovės importo muitų sumokėjimo už tekstilės importą į Europos Sąjungą.

Teisinis pagrindas

Kotonu susitarimas

3 Kotonu susitarimas įsigaliojo 2003 m. balandžio 1 d. Tačiau taikant 2000 m. liepos 27 d. AKR–EB ministrų tarybos sprendimą Nr. 1/2000 dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, taikomų nuo 2000 m. rugpjūčio 2 d. iki AKR–EB partnerystės susitarimo įsigaliojimo (OL L 195, p. 46), kurio galiojimas buvo pratęstas 2002 m. gegužės 31 d. AKR–EB ministrų tarybos sprendimu Nr. 1/2002 (OL L 150, p. 55), šis susitarimas buvo pradėtas taikyti anksčiau, nuo 2000 m. rugpjūčio 2 d.

4 Pakeitimo susitarimas buvo pasirašytas 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge ir įsigaliojo 2008 m. liepos 1 d. 2010 m. birželio 14 d. buvo priimtas Tarybos sprendimas 2010/648/ES dėl susitarimo, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas, pasirašymo Europos Sąjungos vardu (OL L 287, p. 1). Vis dėlto, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, šiai bylai taikomos pirminėje Kotonu susitarimo versijoje įtvirtintos taisyklės.

5 Pagal Kotonu susitarimo 100 straipsnį „Prie šio Susitarimo pridėti protokolai ir priedai yra neatskiriama šio Susitarimo dalis. <...>“

6 Kotonu susitarimo V priedo „Prekybos režimas, taikomas 37 straipsnio 1 dalyje minimu pereinamuoju laikotarpiu“ 1 straipsnyje nustatyta, kad „AKR valstybių kilmės produktai į Bendriją importuojami netaikant muitų ir lygiaverčio poveikio mokesčių“.

7 Šio V priedo 1 protokolo dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžimo ir administracinio bendradarbiavimo metodų (toliau – 1 protokolas) 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Siekiant įgyvendinti V priedo nuostatas <...>, šie produktai laikomi turinčiais AKR valstybių kilmę:

a) visiškai gauti AKR valstybėse produktai, kaip apibrėžta šio Protokolo 3 straipsnyje;

b) AKR valstybėse gauti produktai, savo sudėtyje turintys medžiagų, kurios jose nėra visiškai gautos, jei tokios medžiagos AKR valstybėse pakankamai apdirbtos ar perdirbtos, kaip apibrėžta šio Protokolo 4 straipsnyje.“

8 1 protokolo IV dalyje „Kilmės įrodymas“ yra 14 straipsnis, kurio 1 dalyje numatyta:

„1. AKR valstybių kilmės statusą turintiems produktams, importuojamiems į Bendriją, V priede numatytos lengvatos suteikiamos pateikus vieną iš nurodytų dokumentų:

a) prekių judėjimo sertifikatą EUR.1 [toliau – sertifikatas EUR.1] <...>

<...>“

9 Šio protokolo 15 straipsnio 1 dalyje patikslinama, kad sertifikatą EUR.1 išduoda eksportuojančios šalies muitinė eksportuotojui. Pagal šio straipsnio 3 dalį „kreipdamasis dėl EUR.1 sertifikato išdavimo eksportuotojas turi būti pasirengęs <...> eksportuojančios AKR valstybės muitinės pareigūnams reikalaujant, bet kuriuo metu pateikti visus reikalingus atitinkamų produktų kilmę įrodančius dokumentus <...>“.

10 Pagal aptariamo protokolo 28 straipsnio 1 dalį šis eksportuotojas mažiausiai trejus metus saugo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytus dokumentus.

11 1 protokolo V dalyje „Susitarimai dėl administracinio bendradarbiavimo“ esantys 31 ir 32 straipsniai atitinkamai pavadinti „Tarpusavio pagalba“ ir „Kilmės įrodymų patikrinimas“.

12 Minėto 31 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„1. AKR valstybės Komisijai perduoda naudojamų spaudų pavyzdžius ir už [EUR.1 sertifikatų] ir šių sertifikatų bei deklaracijų sąskaitose faktūrose tolesnį patikrinimą atsakingų muitinės įstaigų adresus.

[EUR.1 sertifikatai] ir deklaracijos sąskaitoje faktūroje priimamos norint taikyti preferencinį režimą nuo tos dienos, kai Komisija gauna informaciją.

Komisija siunčia informaciją valstybių narių muitinėms.

2. Stengdamosi užtikrinti tinkamą šio Protokolo taikymą, Bendrija <...>, AKR valstybės padeda viena kitai įgaliodamos kompetentingas muitinės institucijas tikrinti [EUR.1 sertifikatų], deklaracijų sąskaitose faktūrose autentiškumą ir šiuose dokumentuose pateiktos informacijos teisingumą."

13 1 protokolo 32 straipsnyje numatyta:

„1. Kilmės įrodymų paskesni patikrinimai atliekami atsitiktinai arba kai importuojančios šalies muitinės turi pagrįstų abejonių dėl šių dokumentų autentiškumo, juose išvardytų produktų kilmės statuso arba dėl kitų šio protokolo reikalavimų vykdymo.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas importuojančios šalies muitinės eksportuojančios šalies muitinei grąžina [EUR.1 sertifikatą] ir sąskaitą faktūrą, jei ji buvo pateikta, deklaraciją sąskaitoje faktūroje, arba šių dokumentų kopijas, [prireikus] nurodydami užklausos priežastis. Bet kurie gauti dokumentai ir informacija, [leidžiantys daryti] prielaidą, kad kilmės įrodyme pateikta informacija yra neteisinga, persiunčiami kartu su prašymu atlikti patikrinimą.

3. Patikrinimą atlieka eksportuojančios šalies muitinė. Ji turi teisę pareikalauti bet kurių įrodymų ir atlikti bet kurį eksportuotojo sąskaitų patikrinimą ar bet kurį kitą, jos manymu, būtiną patikrinimą.

<...>

5. Patikrinimo prašanti muitinė apie patikrinimo rezultatus informuojama kaip galima greičiau. Šie rezultatai turi aiškiai parodyti, ar dokumentai autentiški, [ar atitinkami produktai gali būti laikomi AKR valstybių <...> kilmės ir ar jie] atitinka kitus šio protokolo reikalavimus.

<...>

7. Jei patikrinimo procedūra arba bet kokia kita prieinama informacija nurodo, kad šio Protokolo nuostatos yra pažeidžiamos, AKR valstybė savo iniciatyva arba Bendrijai paprašius atlieka reikiamus tyrimus arba pasirūpina, kad tokie tyrimai neatidėliojant būtų atlikti, kad būtų galima tokius pažeidimus nustatyti ir užkardyti, ir šiuo tikslu atitinkama AKR valstybė gali pakviesti Bendriją dalyvauti šiuose tyrimuose."

Muitinės kodeksas

14 Muitinės kodeksas buvo panaikintas 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 450/2008, nustatančiu Bendrijos muitinės kodeksą (Atnaujintas muitinės kodeksas) (OL L 145, p. 1), kurio kai kurios nuostatos taikytinos nuo 2008 m. birželio 24 d. Vis dėlto, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, šiai bylai taikomos Muitinės kodekse įtvirtintos taisyklės.

15 Pagrindinei bylai taikytinos redakcijos Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta, kad „jeigu skolą muitinei sudaranti muito suma nebuvo įtraukta į apskaitą <...> arba jeigu ji buvo įtraukta į apskaitą nurodžius mažesnę už teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą, išieškotina muito suma arba papildomai išieškotina muito

suma turi būti įtraukta į apskaitą per dvi dienas nuo tos dienos, kai muitinė sužinojo apie susidariusią padėtį ir galėjo apskaičiuoti teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą bei nustatyti skolininką (paskesnis įtraukimas į apskaitą) <...>“.

16 Vis dėlto to paties straipsnio 2 dalyje buvo numatytos paskesnio įtraukimo į apskaitą išimtys. Jis buvo suformuluotas taip:

„<...> paskesnis įtraukimas į apskaitą neatliekamas, jeigu:

<...>

b) teisiškai privaloma sumokėti muito suma nebuvo įtraukta į apskaitą dėl muitinės padarytos klaidos, kurios, yra pagrindo manyti, asmuo, privalėjęs sumokėti tokią pinigų sumą, negalėjo nustatyti, veikdamas sąžiningai ir laikydamasis visų galiojančių teisės aktų nuostatų, susijusių su muitinės deklaracijos pateikimu.

Jeigu prekių lengvatinis statusas nustatomas pagal administracinio bendradarbiavimo sistemą dalyvaujant trečiosios šalies institucijoms, kurios išduoda netinkamą sertifikatą, toks išdavimas yra klaida, kurios nebuvo galima nustatyti pagal pirmąją pastraipą.

Vis dėlto netinkamo sertifikato išdavimas nėra klaida, jeigu sertifikatas buvo išduotas pagal neteisingai eksportuotojo pateiktus faktus, išskyrus tuos atvejus, kai visų pirma yra aišku, kad sertifikatą išdavusios institucijos žinojo arba turėjo žinoti, kad prekės neatitiko reikalavimų, pagal kuriuos taikomas preferencinis režimas.

Apmokestinamasis asmuo gali įrodyti, jog buvo sąžiningas, jeigu yra akivaizdu, jog vykdydamas atitinkamas operacijas jis dėjo visas pastangas, kad įvykdytų visas preferencinio režimo taikymo sąlygas.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

17 *Afasia* yra tekstile prekiaujančios bendrovių grupės narė. Ši grupė turi savo pagrindinę buveinę Honkonge (Kinija) ir yra įsteigusi įmones, be kita ko, Jamaikoje.

18 2002 m. *Afasia* parašė išleisti į Sąjungos laisvą apyvartą kelias bendrovės *ARH Enterprises Ltd.* (toliau – ARH), kuri yra viena iš minėtai grupei priklausančių Jamaikoje įsteigtų įmonių, tekstilės gaminių siuntas.

19 *Afasia* pasiekė, kad prekės būtų išleistos į laisvą apyvartą dėl informacijos, kad jos yra Jamaikos kilmės, ir pateikusi šią kilmę patvirtinančius Jamaikos muitinės tarnybų išduotus EUR.1 sertifikatus.

20 Kilus įtarimų dėl pažeidimų per Komisijos, konkrečiau kalbant, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF), surengtą komandiruotę į Jamaiką 2005 m. kovo mėnesį Jamaikos Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos kvietimu buvo patikrinti 2002–2004 m. laikotarpiu išduoti EUR.1 sertifikatai. Šios komandiruotės rezultatai buvo užfiksuoti 2005 m. kovo 23 d. protokole, kuris surašytas ant Europos Komisijos blanko. Šį protokolą pasirašė komandiruoti pareigūnai ir nuolatinis Užsienio reikalų ir užsienio prekybos sekretorius, veikdamas Jamaikos vardu.

21 Šiame protokole patvirtinama, kad:

— Jamaikos eksportuotojai, tarp jų ir ARH, pažeidė Kotonu susitarimo nuostatas, nes daugelis arba visos į Sąjungą eksportuotos prekės buvo arba pagamintos iš Kinijos kilmės dalių, arba tai gatavi Kinijos kilmės tekstilės gaminiai,

— vis dėlto įmanoma, kad kai kurios eksportuotos prekės buvo Jamaikos kilmės, tačiau suinteresuoti eksportuotojai negalėjo pateikti tyrėjams atitinkamų įrodymų,

— pateikdami prašymus išduoti EUR.1 judėjimo sertifikatus, eksportuotojai iš Jamaikos buvo pateikę neteisingas kilmės deklaracijas, o dėl labai profesionalios prekių kilmės nuslėpimo taktikos Jamaikos institucijoms tai buvo sunku nustatyti. Taigi šios institucijos savo ruožtu veikė rūpestingai ir sąžiningai, ir

— Jamaikos muitinės administracija padarė išvadą, kad nuo 2002 m. išduoti EUR.1 sertifikatai yra netikslūs ir todėl negalioja.

22 Stokojant grupės, kuriai priklauso *Afasia*, savininkų bendradarbiavimo per tyrimą ir dėl aplinkybės, kad apsilankius ARH gamybinėse patalpose ir biuruose nebuvo rasta jokių dokumentų, ankstesniame punkte minėti tyrimo rezultatai buvo visų pirma grindžiami su eksportuotų prekių siuntomis susijusių Jamaikos institucijų turimų pervežimo dokumentų analize ir šiuose dokumentuose esančių duomenų palyginimų su duomenimis, kurie buvo išdėstyti Kinijos muitinės tarnybų tyrėjams perduotuose dokumentuose. Ši analizė ir patikrinimas parodė, kad daugelis šių siuntų prekių negalėjo būti pagaminti Jamaikoje, bet arba buvo susiūti iš Kinijos kilmės dalių, arba tai buvo gatavi Kinijos kilmės gaminiai.

23 2005 m. gegužės 3 d. *Hauptzollamt* priėmė sprendimą dėl paskesnio atitinkamų tekstilės siuntų apmokestinimo muitu, kuris sudarė 62 323,45 eurų.

24 *Afasia* apskundė šį sprendimą ir tvirtino, kad prekių iš Jamaikos kilmės įrodymų nebuvo įmanoma pateikti dėl to, kad 2004 m. įvykęs uraganas sunaikino Jamaikoje esančias gamybines patalpas. Be to, anot jos, anksčiau Jamaikos institucijų išduoti EUR.1 sertifikatai vis dar galioja, nes jos jų tinkamai nepanaikino.

25 *Hauptzollamt* patvirtinus savo sprendimą, *Afasia* pateikė teisminį skundą *Finanzgericht Hamburg* (Hamburgo finansų teismas). Šis teismas patenkino skundą, motyvuodamas tuo, kad, priešingai, nei reikalaujama pagal Kotonu susitarimą, konstatavimai,

dėl kurių buvo priimtas sprendimas dėl muito išieškojimo išleidus prekes, buvo pagrįsti ne Jamaikos muitinės institucijoms adresuotu prašymu ir jų tyrimu, o Komisijos tarnybų atliktais tyrimais. Todėl atitinkamoms tekstilės siuntoms išduoti EUR.1 sertifikatai nebuvo tinkamai panaikinti. Be to, šis teismas konstatavo, kad *Afasia* galėjo teisėtai pasitikėti aptariamų prekių siuntų importo teisėtumu.

26 Dėl šio sprendimo *Hauptzollamt* pateikė kasacinį skundą *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas), kuris, turėdamas abejonių dėl *Finanzgericht Hamburg* vertinimo pagrįstumo, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar [1 protokolo] 32 straipsnį atitinka tai, kad paskesnę kilmės įrodymų patikrą eksportuojančioje valstybėje Europos Komisija iš esmės atlieka pati, nors ir padedama vietinių institucijų, ir ar galima kalbėti apie patikros rezultatus, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą, jeigu taip gauti Komisijos patikros rezultatai fiksuojami protokole, kurį taip pat pasirašo eksportuojančios valstybės vyriausybės atstovas?

Jeigu būtų teigiamai atsakyta į pirmąjį klausimą:

2. Ar pagrindinėje byloje nagrinėjamą situaciją atitinkančiu atveju, kai per tam tikrą laikotarpį išduotus [EUR.1 sertifikatus] eksportuojanti valstybė pripažįsta negaliojančiais, nes atlikus paskesnę patikrą nebuvo patvirtinta prekių kilmė, tačiau negalima atmesti galimybės, kad kai kurios eksportuotos prekės atitinka kilmės

reikalavimus, muito mokėtojas, vadovaudamasis [Muitinės kodekso] 220 straipsnio 2 dalies b punkto antra ir trečia pastraipomis, gali remtis teisėtų lūkesčių apsauga ir teigti, kad jo atveju pateikti [EUR.1 sertifikatai] galėjo būti teisingi ir todėl pagrįsti teisingomis eksportuotojo aprašytomis faktinėmis aplinkybėmis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

27 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar 1 protokolo 32 straipsnis aiškintinas taip, kad paskesnės AKR valstybės išduotų EUR.1 sertifikatų patikros rezultatai saisto valstybės narės, į kurią šiuose sertifikatuose nurodyti gaminiai buvo importuoti, institucijas, jeigu šią patikrą iš esmės sudarė šioje AKR valstybėje Komisijos atliktas tyrimas ir apie šiuos rezultatus minėtoms institucijoms buvo pranešta protokolu, kurį kartu pasirašė ir aptariamos AKR valstybės atstovas.

28 Kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, administracinio bendradarbiavimo sistema, sukurta tam tikru protokolu, kuriuo Sąjungos ir trečiųjų valstybių sudaryto susitarimo priede nustatomos produktų kilmės taisyklės, grindžiama abipusiu importuojančių valstybių narių ir eksportuojančios valstybės institucijų pasitikėjimu (2006 m. vasario 9 d. Sprendimo *Sfakianakis*, C-23/04–C-25/04, Rink. p. I-1265, 21 punktas ir 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-442/08, Rink. p. I-6457, 70 punktas).

29 Kalbant konkrečiai apie paskesnį eksportuojančios valstybės išduotų EUR.1 sertifikatų patikrinimą, pasakytina, kad išvados, kurias padarė šios valstybės institucijos, yra privalomos importuojančios valstybės narės institucijoms. Protokolu dėl produktų kilmės sukurta bendradarbiavimo sistema gali funkcionuoti tik tada, kai importuojanti valstybė pripažįsta šiuo klausimu eksportuojančios valstybės teisėtai atliktus vertinimus (1997 m. liepos 17 d. Sprendimo *Pascoal & Filhos*, C-97/95, Rink. p. I-4209, 33 punktas; minėto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 72 ir 73 punktai ir 2010 m. vasario 25 d. Sprendimo *Brita*, C-386/08, Rink. p. I-1289, 62 punktas).

30 Dėl klausimo, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip antai susiklostė pagrindinėje byloje, paskesnės patikros rezultatai yra teisėtai eksportuojančios valstybės atlikti vertinimai ir todėl yra privalomi importuojančios valstybės narės institucijoms, pirmiausia pažymėtina, kad, priešingai nei teigia *Afasia*, paskesnė AKR valstybės išduotų EUR.1 sertifikatų patikra gali būti atlikta nesant importuojančios valstybės narės institucijų prašymo.

31 Šiuo aspektu konstatuotina, kad, be 1 protokolo 32 straipsnio 1–6 dalyse įtvirtintų taisyklių, šio straipsnio 7 dalyje numatyta, jog eksportuojanti AKR valstybė savo iniciatyva arba Sąjungai paprašius atlieka reikiamus tyrimus, kad būtų galima nustatyti ir užkardyti šio protokolo pažeidimus.

32 Iš to išplaukia, kad, kaip savo rašytinėse pastabose pabrėžė Čekijos ir Italijos vyriausybės ir savo išvados 23 punkte pažymėjo generalinis advokatas, paskesnė patikra turi būti atlikta ne tik importuojančios valstybės narės prašymu bet ir apskritai, jeigu, anot vienos iš susitarimo šalių arba Komisijos, kuriai pagal EB 211 straipsnį tenka pareiga užtikrinti tinkamą susitarimo taikymą, yra požymių, leidžiančių įtarti pažeidimus, susijusius su importuotų prekių kilme (pagal analogiją žr. minėtų sprendimų *Sfakianakis* 30 ir 31 punktus ir *Komisija prieš Vokietiją* 82 punktą).

33 Taip pat reikia konstatuoti, kad 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalimi AKR valstybei leidžiama pakviesti Sąjungą dalyvauti tyrimuose. Nagrinėjamu atveju nėra ginčijama, kad OLAF vadovaujamas tyrimas buvo atliktas Jamaikos Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos kvietimu, kaip tai patvirtinta protokole. Tokiomis aplinkybėmis, priešingai nei tvirtina *Afasia*, OLAF atliktas tyrimas Jamaikos teritorijoje negali būti laikomas įsikišimu į šios valstybės vidaus reikalus ir todėl tai nėra šios valstybės suvereniteto pažeidimas.

34 Be to, pažymėtina, kad nei 1 protokole, nei kituose Kotonu susitarimo aktuose nepatikslinama, kokios sąlygos keliamos dėl Sąjungos dalyvavimo eksportuojančioje AKR valstybėje vykstančiuose tyrimuose. Nesant specialių taisyklių ir atsižvelgiant į teisingo šio susitarimo taikymo ir gero administracinio bendradarbiavimo tikslus, darytina išvada, kad protokolo 32 straipsnio 7 dalimi eksportuojančiai AKR valstybei leidžiama, jeigu ji to pageidauja arba sutinka su atitinkamu Sąjungos pasiūlymu, pasinaudoti OLAF ištekliais ir patirtimi, pavedant jai imtis didelės atliktino tyrimo priemonių dalies. Jeigu eksportuojanti AKR valstybė nusprendžia taip pasielgti, tam, kad ši valstybė tinkamai atliktų savo, kaip už paskesnę patikrą atsakingo subjekto, funkciją, jai pakanka aiškiai raštu pripažinti, kad OLAF tyrimo rezultatus prilygina savo pačios tyrimų rezultatams.

35 Kaip savo išvados 25 ir 29 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, šiame rašte su pripažintais rezultatais turi būti nurodyta data ir jis turi būti pasirašytas AKR valstybės vardu, o aplinkybė, kad šie rezultatai išdėstyti ant OLAF blanko surašytame dokumente, nėra reikšminga.

36 Kadangi nagrinėjamo protokolo 32 straipsnio 7 dalyje taip pat nėra nuostatų dėl formos, kaip apie tyrimo rezultatus turi būti pranešta importo valstybei narei, kad jie galėtų tapti privalomi šios valstybės institucijoms, darytina prielaida, jog tinkamai

eksportuojančios AKR valstybės vardu pasirašyto OLAF tyrimo protokolo, kuriame aiškiai konstatuojama, kad EUR.1 sertifikatai neteisingi ir todėl negaliojantys, nusiuntimas reiškia, kad šie rezultatai gali būti panaudoti prieš šias institucijas.

37 Galiausiai, kiek tai susiję su taip pat *Afasia* iškeltu klausimu, ar tyrimo protokolą AKR valstybės vardu pasirašęs asmuo turėjo įgaliojimus tai padaryti pagal šios valstybės teisę, konstatuotina, kad, pirma, nesant tokių įgaliojimų atitinkama AKR valstybė negali būti laikoma pripažintus tyrimo rezultatus prilyginusi saviems, ir, antra, kad abipusis pasitikėjimas, kuris būdingas eksportuojančių AKR valstybių ir importuojančių valstybių narių bendradarbiavimui, suponuoja, jog pastarosios neturi sistemingai tikrinti asmenų, kurie atrodo turintys įgaliojimus įpareigoti AKR valstybę eksporto srityje, parašų galiojimą.

38 Todėl tik kilus abejonių dėl parašą eksportuojančios AKR valstybės vardu padėjusio asmens įgaliojimų importuojančios valstybės narės valdžios institucijos turi atitinkamoje AKR valstybėje pasitikrinti, ar šis asmuo iš tiesų turėjo įgaliojimus įpareigoti ją šiuo klausimu.

39 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti, ar atsižvelgiant į tyrimo protokole esančią informaciją ir į *Afasia* pateiktus argumentus dėl tariamos nuolatinio Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos sekretoriaus įgaliojimų stokos pasirašyti šį dokumentą Jamaikos vardu *Hauptzollamt* privalėjo atlikti patikrinimą šiuo klausimu.

40 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog 1 protokolo 32 straipsnis aiškintinas taip, kad rezultatai, gauti per paskesnę patikrą, skirtą įrodyti AKR valstybės išduotuose EUR.1 sertifikatuose nurodytą prekių kilmę ir kurią iš esmės sudarė Komisijos, konkrečiau kalbant, OLAF, atliktas tyrimas šioje valstybėje

jos kvietimu, saisto valstybės narės, į kurią importuotos prekės, institucijas, jeigu šios institucijos yra gavusios dokumentą, kuriame aiškiai pripažįstama, kad ši AKR valstybė šiuos rezultatus prilygina savo pačios rezultatams, o tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl antrojo klausimo

41 Savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktas aiškintinas taip, kad esant situacijai, kai prekių importui į Sąjungą išduoti EUR.1 sertifikatai panaikinti dėl to, jog išduodant šiuos sertifikatus buvo padaryta pažeidimų ir juose nurodytos preferencinės kilmės nebuvo galima patvirtinti atlikus paskesnę patikrą, importuotojas gali priešintis dėl importo muito išieškojimo išleidus prekes tvirtindamas, kad negalima atmesti, jog iš tikrųjų kai kurios iš šių prekių turi minėtą preferencinę kilmę.

42 Taigi minėtam teismui kyla klausimas dėl galimų teisinių pasekmių, kylančių iš tyrėjų konstatavimų, kaip antai minėti šio sprendimo 21 punkte, pagal kuriuos įmanoma, kad kai kurios iš šių prekių buvo Jamaikos kilmės, tačiau eksportuotojai nepateikė atitinkamų įrodymų.

43 Šiuo aspektu pirmiausia primintina, kad paskesnės patikros tikslas yra patikrinti EUR.1 sertifikate nurodytos prekės kilmės teisingumą (2006 m. kovo 9 d. Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services*, C-293/04, Rink. p. I-2263, 32 punktas ir nurodyta teismo praktika).

44 Kaip atsižvelgdamas į tai yra ne kartą nusprendęs Teisingumo Teismas, jeigu paskesnė patikra neleidžia patvirtinti EUR.1 sertifikate nurodytos prekių kilmės, darytina išvada, kad jų kilmė nežinoma, ir todėl sertifikatas EUR.1 buvo suteiktas ir preferencinis muitų tarifas pritaikytas nepagrįstai (1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Huygen ir kt.*, C-12/92, Rink. p. I-6381, 17 ir 18 punktai; 1996 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Faroe Seafood ir kt.*, C-153/94 ir C-204/94, Rink. p. I-2465, 16 punktas ir minėto Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services* 34 punktas).

45 Ši teismų praktika prieštarauja tam, kad importuotojas remdamasis nežinoma prekių kilme ir todėl aplinkybe, jog negalima atmesti galimybės, kad kai kurios iš šių prekių turi panaikintuose EUR.1 sertifikatuose nurodytą preferencinę kilmę, galėtų išvengti importo muito išieškojimo išleidus prekes.

46 Iš teismų praktikos visiškai priešingai išplaukia, kad importuojant nesumokėto muito mokesčio išieškojimas išleidus prekes yra normali aplinkybės, jog paskesnė patikra neleidžia patvirtinti EUR.1 sertifikate nurodytos prekių kilmės, pasekmė (minėtų sprendimų *Huygen ir kt.* 19 punktas ir *Faroe Seafood ir kt.* 16 punktas).

47 Kad importuotojas galėtų veiksmingai remtis teisėtais lūkesčiais pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą ir pasinaudoti šioje nuostatoje numatyta išieškojimo išleidus prekes išimtimi, turi būti įvykdytos trys kumuliacinės sąlygos. Pirmiausia netinkami EUR.1 sertifikatai turi būti išduoti dėl pačių kompetentingų institucijų klaidos, antra, jų padarytos klaidos turi būti protingai neįmanoma nustatyti sąžiningai veikiančiam apmokestinamajam asmeniui ir galiausiai pastarasis turi būti laikęsis visų galiojančių teisės aktų nuostatų (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Faroe Seafood ir kt.* 83 punktą; 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Biegi Nahrungsmittel ir Commonfood prieš Komisiją*, C-499/03 P, Rink. p. I-1751, 46 punktą ir 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Agrover*, C-173/06, Rink. p. I-8783, 30 punktą).

48 Jeigu, kaip yra pagrindinėje byloje, eksportuojančios valstybės institucijos išdavė netinkamus EUR.1 sertifikatus veikdamos pagal administracinio bendradarbiavimo sistemą, remiantis Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antra ir trečia pastraipomis, toks išdavimas laikytinas šių institucijų padaryta klaida, nebent paaiškėtų, jog šie sertifikatai buvo išduoti pagal neteisingai eksportuotojo pateiktus faktus. Jeigu aptariami sertifikatai buvo išduoti pagal neteisingai eksportuotojo pateiktus faktus, pirmoji iš minėtų kumuliacinių sąlygų nėra įvykdyta ir dėl to privaloma imtis importo muito išieškojimo išleidus prekes, nebent, be kita ko, akivaizdu, kad tokius sertifikatus išdavusios institucijos žinojo ar turėjo žinoti, jog prekės neatitinka preferenciniam režimui taikyti reikalaujamų sąlygų.

49 Nors pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nereiškia abejonių dėl tyrimo protokole atlikto konstatavimo, pagal kurį Jamaikos institucijos nežinojo ir negalėjo žinoti, kad ARH eksportuotos tekstilės prekės neatitiko sąlygų Jamaikos kilmei pripažinti, jis savo ruožtu kelia klausimą, ar *Hauptzollamt* turi pareigą įrodyti, kad netinkami sertifikatai buvo išduoti dėl neteisingai šios bendrovės pateiktų faktų, ar, priešingai, *Afasia* privalo įrodyti, jog ARH teisingai pateikė faktus Jamaikos institucijoms.

50 Šiam teismui visų pirma kyla klausimas, kaip tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, reikia taikyti Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto išaiškinimą, kurį Teisingumo Teismas yra pateikęs minėtame Sprendime *Beemsterboer Coldstore Services*.

51 Minėtame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad iš importuojančios valstybės muitinės institucijų negali būti reikalaujama įrodyti, jog eksportuotojas neteisingai pateikė faktus, jeigu paaiškėja, kad, nepaisant iš taikytinų teisės aktų išplaukiančios pareigos, jis neišsaugojo su atitinkamomis prekėmis susijusių dokumentų mažiausiai

trejus metus. Tokiomis aplinkybėmis šios institucijos neturi galimybės įrodyti, ar informacija, kurią eksportuotojas pateikė prašydamas išduoti EUR.1 sertifikatus, buvo teisinga (minėto Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services* 40 punktas).

52 *Afasia* teigia, kad šis Teisingumo Teismo byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Beemsterboer Coldstore Servines*, pasirinktas sprendinys negali būti perkeltas nagrinėjamai bylai, nes ARH negalėjo įvykdyti 1 protokolo 28 straipsnyje jai nustatytos pareigos mažiausiai trejus metus saugoti reikšmingus dokumentus, kadangi jos gamybinės patalpos buvo sugriautos uragano iki pasibaigė šis laikotarpis. Anot jos, ši *force majeure* aplinkybė lėmė, kad į klausimą, ar EUR.1 sertifikatai buvo išduoti pagal neteisingai eksportuotojo pateiktus faktus, nebeįmanoma atsakyti ir kad todėl netinkamų EUR.1 sertifikatų išdavimas turi būti kvalifikuotas kaip Jamaikos institucijų padaryta klaida.

53 Vis dėlto pateikiant šiuos argumentus neatsižvelgiama į aplinkybę, kad nepavykus užmegzti bendradarbiavimo su grupės, kuriai priklauso *Afasia*, savininkais ir atsižvelgdama į tai, jog per patikrinimą, kuris buvo atliktas bendradarbiaujant su Jamaikos institucijomis, ARH gamybinėse patalpose ir biuruose nebuvo rasta jokių dokumentų, OLAF nukreipė savo tyrimą į pervežimo dokumentus ir Jamaikos institucijų turimus su eksportuotų prekių siuntomis susijusius dokumentus ir palygino šiuose dokumentuose esančius duomenis su Kinijos muitinės tarnybų perduotais duomenimis. Remiantis šiais dokumentais ir palyginimu, buvo padaryta išvada, kad su šių prekių kilme susiję faktai, kuriuos ARH ir kiti Jamaikos eksportuotojai pateikė Jamaikos institucijoms, galėjo būti tik neteisingi.

54 Kaip teisingai pastebėjo Komisija ir Italijos vyriausybė, jeigu eksportuojančios valstybės institucijos buvo suklaidintos eksportuotojų, netinkamų EUR.1 sertifikatų išdavimas negali būti laikomas pačių šių institucijų klaida. Šiuo aspektu iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, jog teisę į tai, kad muitas vėliau nebūtų išreikalautas,

suteikia tik dėl aktyvių kompetentingų institucijų veiksmų atsiradusios klaidos. Nesant tokios klaidos Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktu apmokestinamajam asmeniui nesuteikiama teisė remtis teisėtais lūkesčiais (žr., be kita ko, minėtų sprendimų *Faroe Seafood ir kt.* 91 ir 92 punktus ir *Agrover* 31 punktą). Tokiomis sąlygomis *Afasia* argumentai dėl *force majeure* aplinkybės tampa neveiksmingi.

55 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktas aiškintinas taip, kad esant situacijai, kai prekių importui į Sąjungą išduoti EUR.1 sertifikatai panaikinti dėl to, jog išduodant šiuos sertifikatus buvo padaryta pažeidimų ir juose nurodytos preferencinės kilmės nebuvo galima patvirtinti atlikus paskesnę patikrą, importuotojas negali prieštarauti dėl importo muito išieškojimo išleidus prekes, tvirtindamas, kad negalima atmesti, jog iš tikrųjų kai kurios iš šių prekių turi minėtą preferencinę kilmę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašyto Partnerystės susitarimo tarp Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno grupės valstybių bei Europos bendrijos ir jos valstybių narių, kuris Bendrijos vardu buvo patvirtintas 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimu 2003/159/EB, V priedo 1 protokolo 32 straipsnis aiškintinas taip, kad rezultatai, gauti per paskesnę patikrą, skirtą įrodyti AKR valstybės išduotuose EUR.1 sertifikatuose nurodytą prekių kilmę ir kurią iš esmės sudarė Komisijos, konkrečiau kalbant, OLAF, atliktas tyrimas šioje valstybėje jos kvietimu, saisto valstybės narės, į kurią importuotos prekės, institucijas, jeigu šios institucijos yra gavusios dokumentą, kuriame aiškiai pripažįstama, kad ši AKR valstybė šiuos rezultatus prilygina savo pačios rezultatams, o tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

2. **1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000, 220 straipsnio 2 dalies b punktas aiškintinas taip, kad esant situacijai, kai prekių importui į Sąjungą išduoti EUR.1 sertifikatai panaikinti dėl to, jog išduodant šiuos sertifikatus buvo padaryta pažeidimų ir juose nurodytos preferencinės kilmės nebuvo galima patvirtinti atlikus paskesnę patikrą, importuotojas negali prieštarauti dėl importo muito išieškojimo išleidus prekes, tvirtindamas, kad negalima atmesti, jog iš tikrųjų kai kurios iš šių prekių turi minėtą preferencinę kilmę.**

Parašai.